

הגירה

מצגת מלווה למידה

ערכה: רקפת המאירי שפירא

המלצות להוראה בעזרת המצגת

- לעבור על התמונות ולשאול את התלמיד שאלות הנודעות למושגים, לדוגמא:
- מה זאת הגירה, מה עושים האנשים, למה הם עוברים ממדינה למדינה, האם היית יוצא למסע כזה מאיזה מדינות הם יוצאים, לאיזה מדינות הם שואפים להגיע, מה מאפיין את האנשים (בתמונה בשקף 6 כמעט אין נשים), מה קורה כשהאנשים האלו נכנסים למדינה (תמונה 7) מדוע הם ברחוב, היכן הם שותפים פנים או מתרחצים, באיזה שירותים הם משתמשים, כיצד זה משפיע על תושבי העיר הזאת וכדומה.
- שקופית 8 יש מפה שממחישה את כמות המהגרים לאירופה במספרים בשנת 2015.
- במפות אחריה יש פירוט של ארצות מוצא – כדאי לדבר על הסיבות מדוע עוזבים המהגרים ארצות אלו.
- פירוט של אצות היעד – מדוע הם מעוניינים להגיע לארצות אלו, מהן ההשפעות על המדינות שקולטות מהגרים.
- בהמשך – מפת מאזן הגירה עולמית – לשוחח על הסיבות וההשלכות / השפעות על המדינות השונות.
- בהמשך – מפת הגירה עולמית – להראות שיש גם מהגרים מסוגים שונים (מפליטים) כמן הגירת מוחות או מהגרי עבודה.
- בהמשך – כל המושגים שהתלמידים צריכים להכיר. אני עוברת ורואה שדברנו על הכל ואז לפי הצורך מנתיבה או מעבירה דף מסודר עם המושגים. לשקופית זו מצורפים קוויזלט לתרגול המושגים וקהוט לבדיקת הידע.
- בהמשך שאלה מהמאגר לפתרון.
- בהמשך – נתונים על מחנות הפליטים של הסורים בירדן ואז שאלה נוספת מהמאגר לפתרון. בשאלה האחרונה בסעיף האחרון – עוד סוג של הגירה במזרח התיכון, כדאי להתייחס למדינות הנפט ולמהגרי העבודה אליהן.
- הוראה נעימה.

מהגרים מלוב לטוניס (כלכליסט 2011)

מהגרים מאפריקה לאירופה – דרך הים התיכון
מהו סוג ההגירה?

מהגרים אפריקאים על חוף כרתים. (כלכליסט 2011) מהו סוג ההגירה?

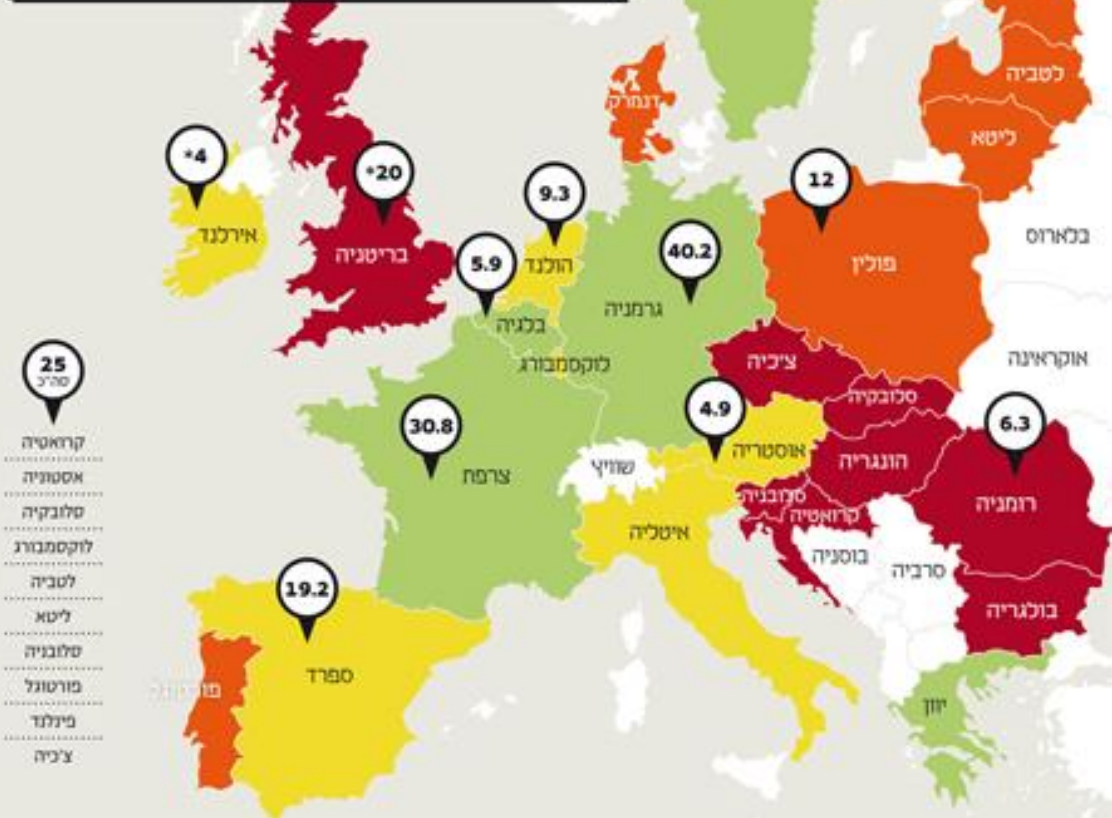
מהגרים מסוריה ומעירק בטורקיה.
מה מאפיין את המהגרים?
מהו סוג הגירה?
מהן השפעות ההגירה על מדינת
היעד?

מהגרים מסוריה ברחובות טורקיה.
מה ההשפעות של ההגירה על מדינת היעד?

לא כל כך נעים לראות גבול סגור חלוקת מדינות אירופה לפי מוכנותן לקלוט פליטים

זרם הפליטים לאירופה מתגבר ומתחילת השנה נכנסו אליה, על פי הערכות, למעלה מחצי מיליון בני אדם – יותר מכפול ממספר הנכנסים ב-2014 כולה.

(2015 כלכליסט)

מדינות יעד

מקור mako 2015

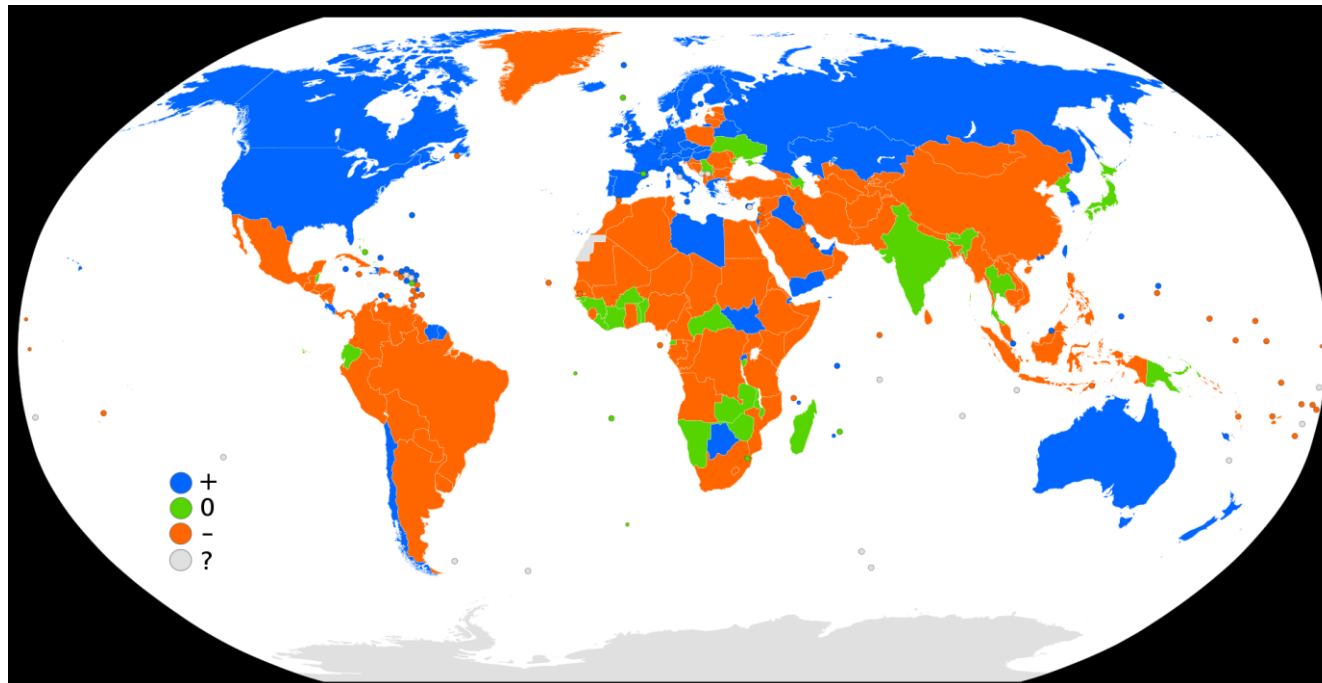

מדינות מוצא

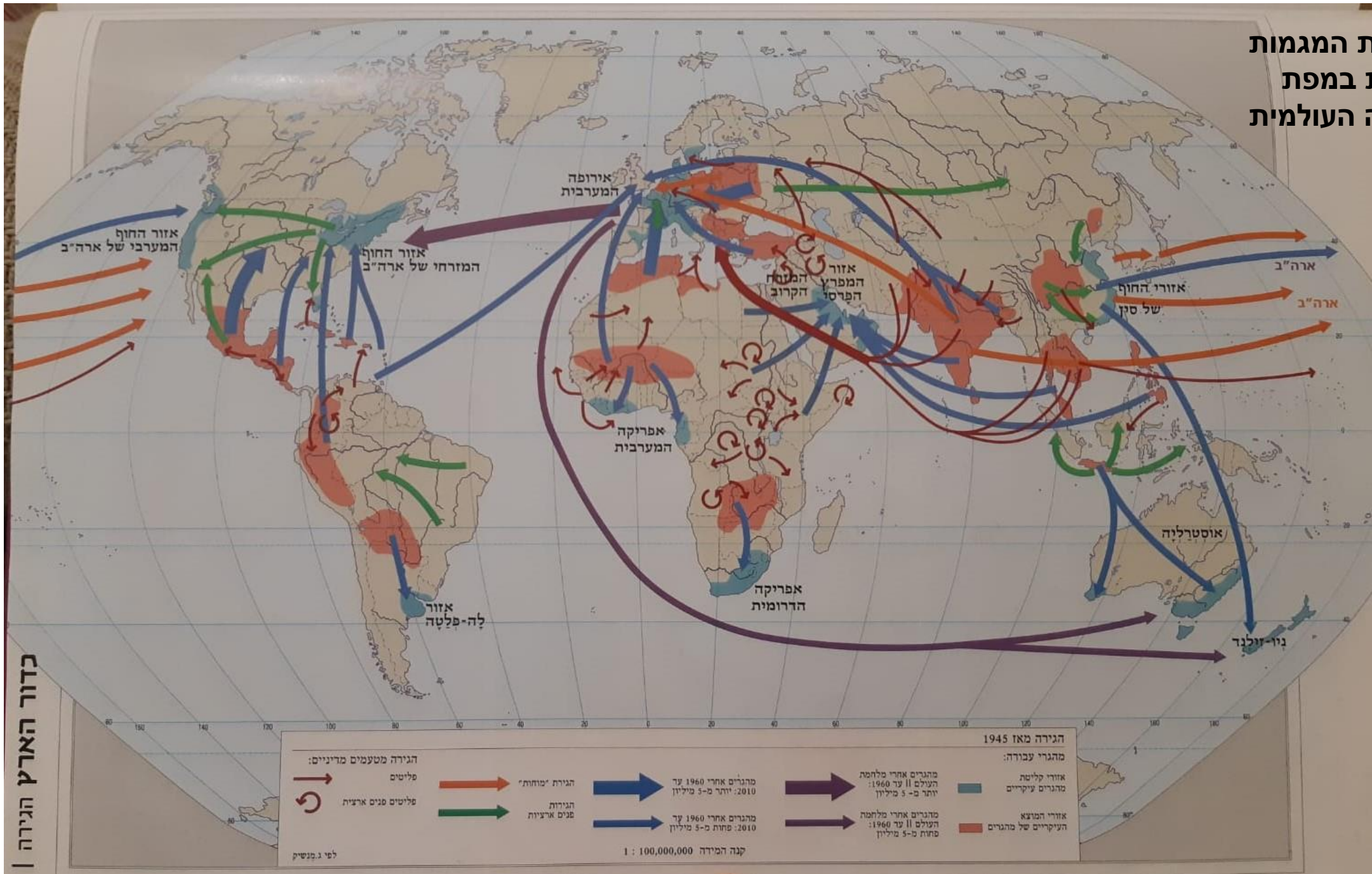
נסה לשער מהם הגורמים להגירה.

מאזן הגירה במדינות העולם לשנת 2016

- כחול - מאזן הגירה חיובי
- כתום - מאזן הגירה שלילי
- ירוק - יציבות
- מהי תנועת ההגירה בעולם?

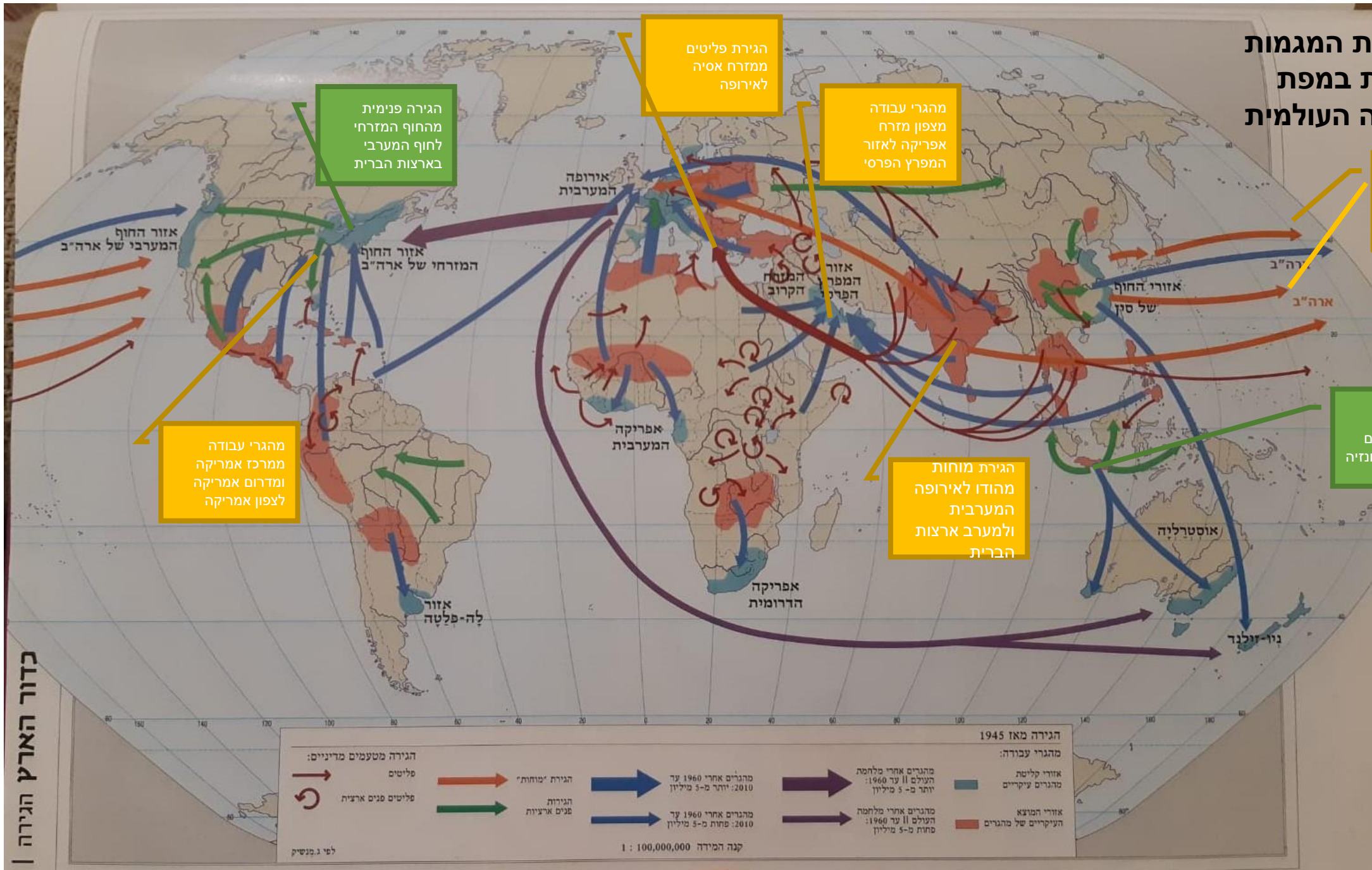

תאר את המגמות הנראות במפת ההגירה העולמית

כדור הארץ הגירה

תאר את המגמות הנראות במפת ההגירה העולמית

הגירת פליטים ממזרח אסיה לאירופה

מהגרי עבודה מצפון מזרח אפריקה לאזור המפרץ הפרסי

הגירה פנימית מהחוף המזרחי לחוף המערבי בארצות הברית

הגירת מוחות מקוריאה, יפן ומסין למערב ארצות הברית

מהגרי עבודה ממרכז אמריקה ומדרום אמריקה לצפון אמריקה

הגירת מוחות מהודו לאירופה המערבית ולמערב ארצות הברית

הגירה פנימית מהאי ג'וה לאיים הנוספים באינזונזיה

כדור הארץ הגירה

מושגים

- הגירה – תנועה של אוכלוסייה ממוקום למקום
- הגירה חיצונית – מעבר של אנשים ממדינה למדינה
- הגירה פנימית – מעבר של אנשים ממוקום למקום בתוך המדינה (מהכפר אל העיר או מעיר לעיר)
- מאזן הגירה – ההפרש בין כמות האנשים המגיעים למדינה לבין אלו העוזבים אותה (לא כולל תיירים)
- מאזן הגירה חיובי – הרבה נכנסים ומעט עוזבים
- מאזן הגירה שלילי – הרבה עוזבים ומעט נכנסים

סוגי הגירה

- מהגרי עבודה
- הגירה סיבובית
- הגירת מוחות
- הגירה כפויה – פליטים

- לתרגול המושגים – [קוייזלט בנושא הגירה](#)
- לסיכום הנושא – [Kahoot בנושא הגירה](#)

סיכום גורמים להגירה

גורמי משיכה

- שלטון דמוקרטי
- רפואה מתקדמת
- שכר גבוה
- מעמד שיוויוני לנשים
- רמת חיים גבוהה (אין מחסור)
- יציבות בטחונית
- מערכת חינוך טובה יותר

גורמי דחיפה

- שלטון דיקטטורי
- רמת פיתוח נמוכה
- שכר נמוך – פחות כסף
- מעמד אישה נמוך
- מלחמות
- רעב, בצורת, מחלות
- שלטון מושחת

• פליטים אפגנים בשוודיה

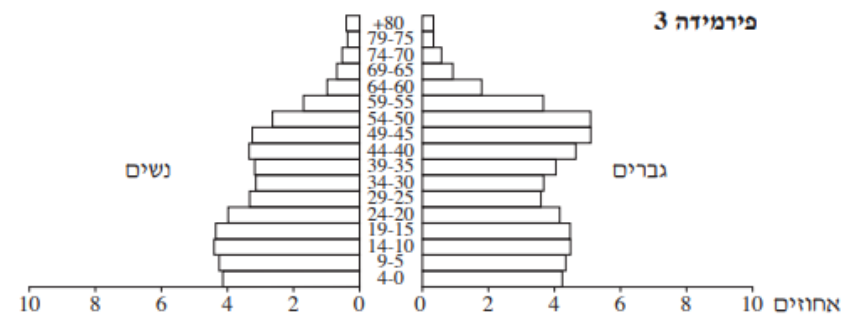
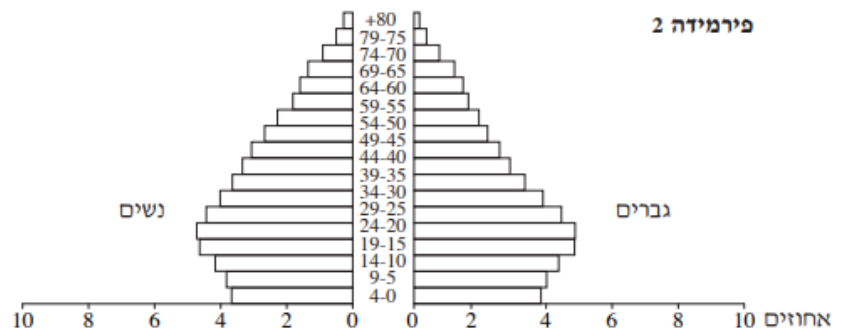
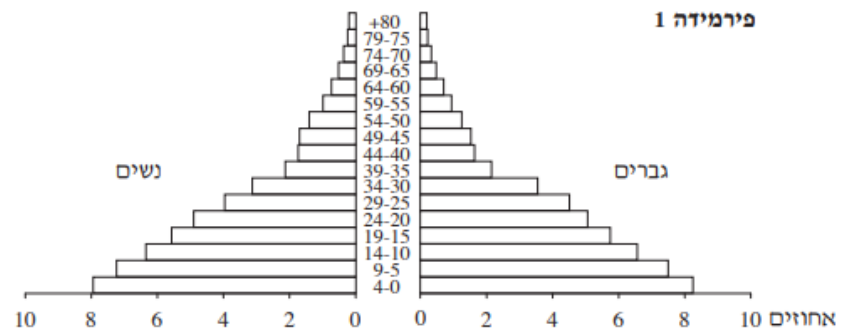
• 5,000 צועדים לגבול: שיירת המהגרים בדרך לארה"ב

שאלה 4 – מדדי פיתוח דמוגרפיים והשפעתם על החברה והכלכלה

- עיין בטבלה הבאה וענה על השאלות שבהמשך.

תמ"ג	ריבוי טבעי	מאזן הגירה*	תוחלת חיים	המדינה
\$2,050	2.3%	-8	54	א
\$32,000	1%	+16	86	ב
\$8,700	0.8%	0	65	ג

- דרג את המדינות שבטבלה לפי רמת הפיתוח שלהן ונמק כיצד קבעת דירוג זה. (6 נקודות)
- ציין והסבר שתי השפעות של מאזן ההגירה על החברה ו/או על הכלכלה במדינה א' ושתי השפעות של מאזן ההגירה על החברה ו/או על הכלכלה במדינה ב'. (סה"כ 4 השפעות) (12 נקודות)
- לפניך שלוש פירמידות גילים. ציין איזה פירמידה מתאימה למדינה שמאזן ההגירה שלה חיובי והסבר את קביעתך. (7 נקודות)

פליטים במזרח התיכון - ירדן

• לפי נתוני האו"ם, כ-690 אלף פליטים הגיעו לירדן בשלוש השנים האחרונות ונרשמו על ידה, מהם 630 אלף מסוריה, 51 אלף מעיראק ו-3,500 מסודן. אבל גורמים ירדניים רשמיים מעריכים כי המספר הכולל של הפליטים הוא לא פחות מ-1.4 מיליון. 85% מהם חיים מחוץ למחנות הפליטים, ו-80% חיים מתחת לקו העוני. (2015)

- ירדן - [מחנה של פליטים מסוריה](#) (מומלץ לצפות בסרטון עד הדקה 5:15)
- מחנה הפליטים אלזעתרי שבירדן הפך לעיר הרביעית בגודלה בממלכה. במדינה שאוכלוסייתה מונה כמה מליונים בלבד, זרם הפליטים הבלתי פוסק מסוריה השכנה משנה את הממלכה מבפנים. בניסיון לסייע להם, החלו במערכת החינוך ללמד במתכונת של שתי משמרות: בבוקר לומדים הירדנים, אחרי הצהריים הפליטים הסוריים.
- [המלחמה בסוריה תמה, אך הפליטים נשארים בירדן](#) (13/05/2019)

מחנה פליטים זעטרי בירדן
סמוך לגבול עם סוריה

מחנה פליטים זעטרי בירדן

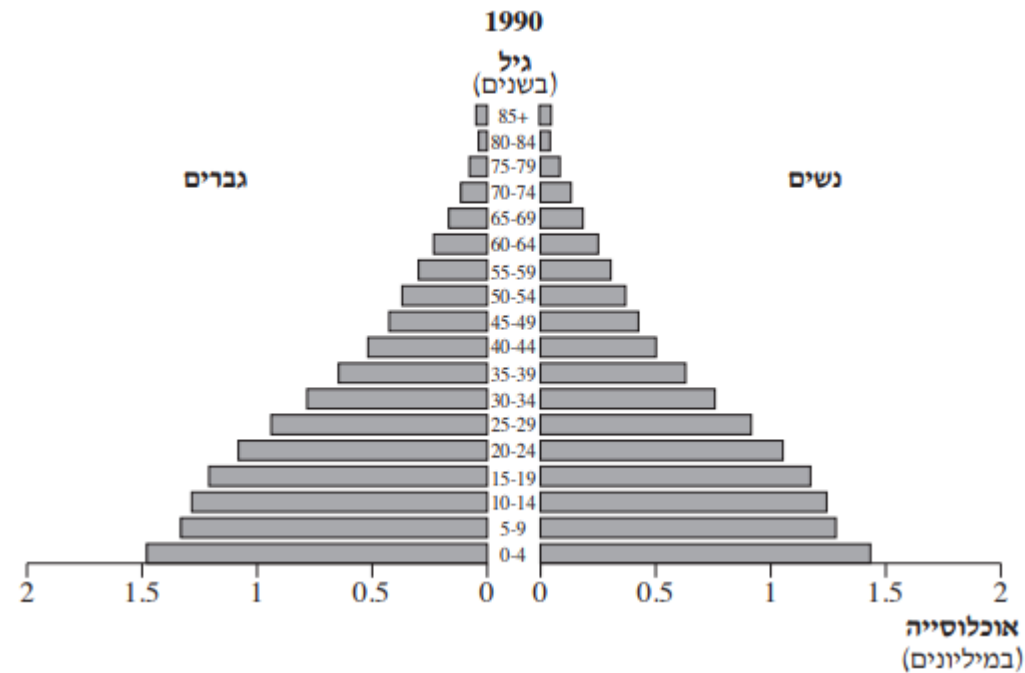
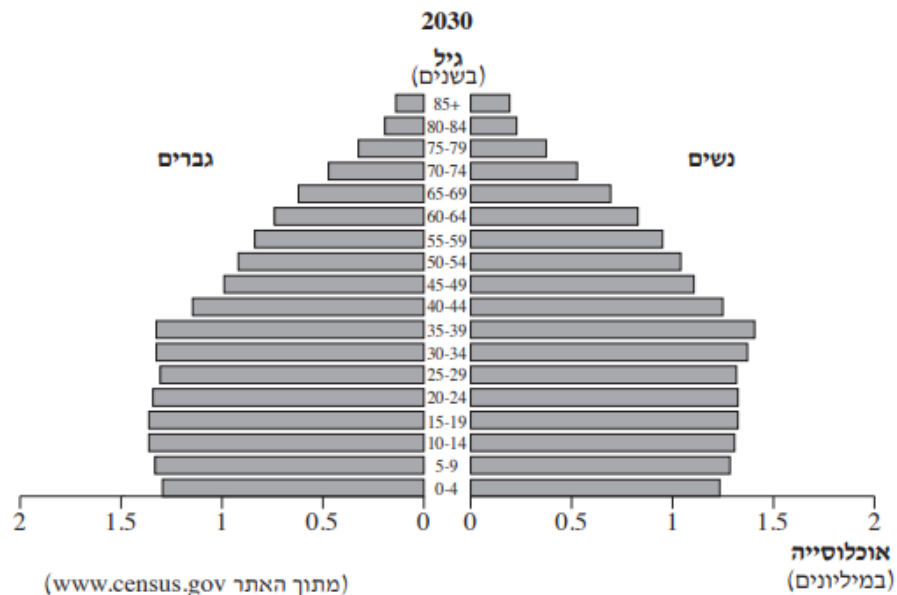

מדינת המוצא העיקריות	המדינה במזרח
של המהגרים	התיכון
הודו – 3,310,000	איחוד
בנגלדש – 1,040,000	האמירויות
פקיסטן – 950,000	הערביות
ישראל – 2,050,000	ירדן
סוריה – 670,000	
עירק – 230,000	
תימן – 30,000	
הודו – 1,160,000	כווית
מצרים – 420,000	
בנגלדש – 380,000	
אפגניסטן – 2,320,000	אירן
עירק – 80,000	
הודו – 660,000	קטר
מצרים – 170,000	
בנגלדש – 160,000	

שאלה 5 – הגירה

- בטבלה שלפניך מוצגים נתונים משנת 2017 על התפלגות מספר המהגרים במדינות אחדות במזרח התיכון. עיין בטבלה וענה על הסעיפים א-ב.
- **מייין** את המדינות במזרח התיכון **לשתי** קבוצות על פי סוג ההגירה אליהם, **וציין** את סוג ההגירה המאפיין **כל אחת** מן הקבוצות שמיינת.
- **בחר** מדינה אחת **מכל אחת** מן הקבוצות שמיינת. **הסבר** את ההשפעה של המהגרים על הכלכלה **בכל אחת** מהמדינות שבחרת (סך הכל – **שני הסברים**).
- **תאר** סוג נוסף של הגירה במזרח התיכון **והסבר** השפעה **אחת** של הגירה זו על אזורי היעד שלה **והשפעה אחת** על אזור המוצא שלה. (סך הכל - שתי השפעות).

2030	1990	
יורד בהדרגה	גדול (הבסיס רחב)	שיעור הילודה
עליה קלה בתוחלת החיים	נמוכה (קודקוד צר)	תוחלת החיים
אוכלוסיית המפרנסים כמעט שווה לאוכלוסיית התלויים	הרבה תלויים מעט מפרנסים (נשים לא עובדות)	אוכלוסייה תלויה

• **הסבר גורם אפשרי אחד** מהתחום החברתי לשינוי בשיעור הילודה.

• אנשים מתחתנים בגיל יותר מאוחר ומולידים פחות ילדים

• יותר מודעות לשימוש באמצעי מניעה

• **הסבר גורם אפשרי אחד** מתחום הטכנולוגי לשינוי בתוחלת החיים.

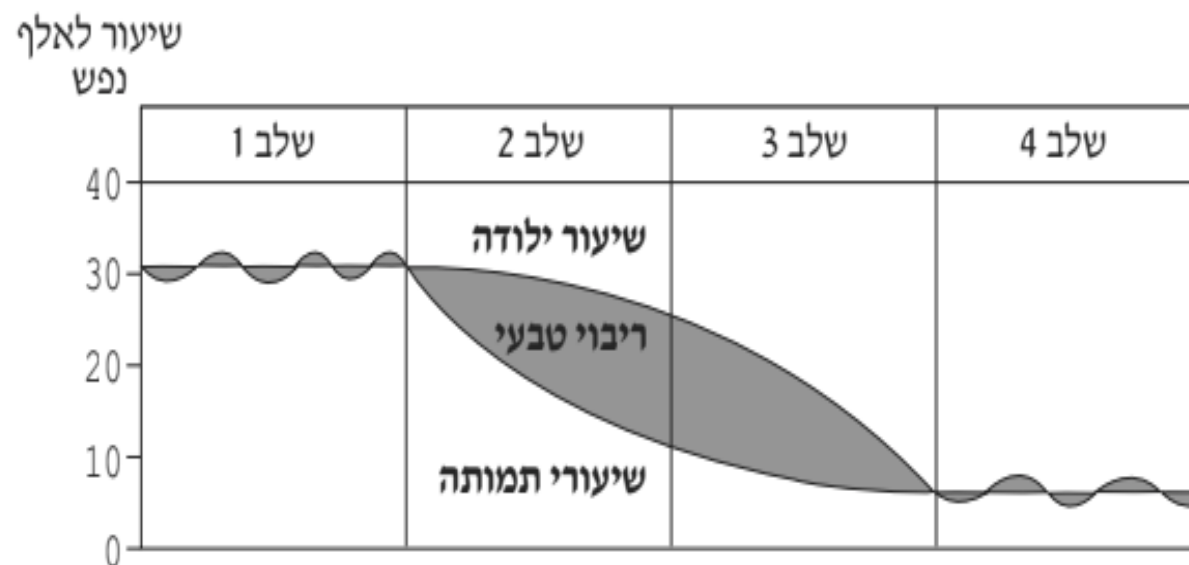
• בגלל התפתחות הטכנולוגיה, יש יותר רופאים, יותר תרופות ואנשים חיים יותר זמן.

• **ציין**, באיזה שלב של מודל התמורה הדמוגרפית נמצאת כל אחת מן הפירמידות.

(8 נקודות)

• **נמק** את תשובתך.

- **ציין**, באיזה שלב של מודל התמורה הדמוגרפית נמצאת כל אחת מן הפירמידות. **נמק** את תשובתך.
- הפירמדה 1990 - מתאימה לשלב 2 כי שיעור הילודה גבוה ותוחלת החיים נמוכה יחסית.
- הפירמידה 2030 – מתאימה לשלב 3 בהתחלה כי שיעור הילודה מתחיל לרדת ותוחלת החיים מתחילה לעלות.

שאלות מפרק העיור (7)
שמתקשרות לנושא ההגירה הפנימית

שאלה 4 – תהליך העיור

1. בגרף שלפניך מוצגים השינויים בגודל האוכלוסייה בלימה בשנים 1975-2010. עיין בגרף וענה על השאלות שאחריו.

- חלק את התקופה 1975-2010 לשני שלבים, על פי ההבדל בקצב הגידול של האוכלוסייה.

- שלב 1 – 1975-1995 עליה מהירה

- כי יש הגירה פנימית מהכפר אל העיר

- כי שיעור הילודה גבוה מאוד

- שלב 2 – 1995 התייצבות

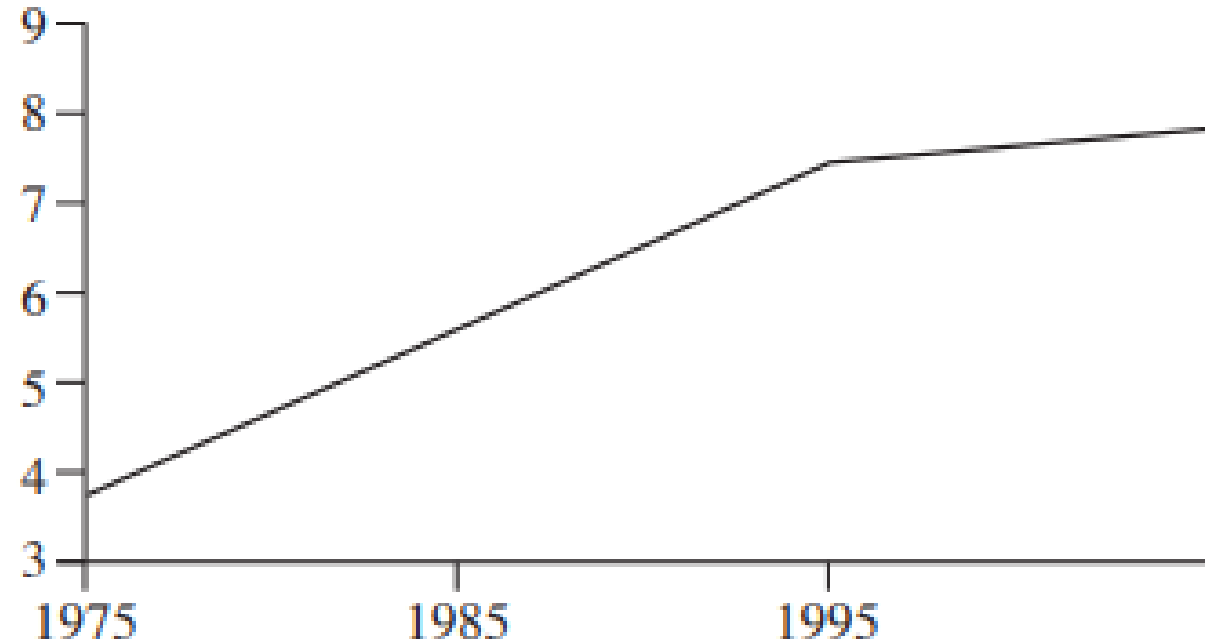
- רוב האנשים כבר חיים בעיר ולכן יש התייצבות

- כי יש ירידה בשיעור הילודה

- הבא הסבר אפשרי אחד לקצב הגידול בכל שלב (סך הכל - שני הסברים) (6 נקודות)

אוכלוסיית לימה (1975-2010)

אוכלוסייה
(מיליונים)

המשך שאלה 4 – פרק עיור

2. מרבית ערי הענק בעולם מצויות כיום במדינות הפחות מפותחות מאחר שתהליך העיור במדינות אילו נמצא בשיאו. הסבר שני גורמים לצמיחתן של ערי הענק במדינות המתפתחות.

- עדין יש הגירה פנימית מהכפרים אל הערים.
- שיעור הילודה יחסית גבוה ואוכלוסיית הערים גדלה גם בגלל ריבוי טבעי.

2. הבא שתי דוגמאות כיצד משפיע קצב גידול מהיר של האוכלוסייה על הערים הגדולות בעולם המתפתח.

- יש בערים צפיפות גדולה, דירות קטנות, שכונות מצוקה, עוני, פשע
- יש עומסים כבדים על התחבורה (כמו הרכבות בהודו)
- הפסקות מים, הפסקות חשמל

שאלה 3 – מדרג עירוני

מספר התושבים	העיר
3,352,000	אדיס אבבה
349,400	אדמה
341,991	גונדר
340,858	מקלה
316,618	הואסה

- לפניך נתונים על גודל האוכלוסייה ב-5 הערים הגדולות באתיופיה
1. **ציין** מהו המדרג העירוני באתיופיה? **הבא הסבר אחד** אפשרי להיווצרותו?
 2. העיר אדיס אבבה מאופיינת בבעיות הקשורות למדרג העירוני שלה.
בחר **שלושה** תחומים והסבר את הבעיות הקשורות בהם.
 - תשתיות
 - תכנון עירוני
 - שימושי קרקע
 - כלכלה
 - מבנה חברתי
 3. **הצג שתי** דרכים שבעזרתן יכולה אתיופיה לצמצם את הבעיות הנוצרות כתוצאה ממדרג זה.